Rijnmond Dokters

Geestelijke verzorging

Verwijzen naar een geestelijke verzorger

Voor patiënten kan het omgaan met gezondheidsproblemen niet alleen fysiek, maar ook emotioneel en spiritueel zwaar zijn. Geestelijke verzorging biedt hen de kans om hierop te reflecteren, steun te vinden bij belangrijke levensvragen en meer balans en zingeving te ervaren tijdens moeilijke tijden. Om patiënten dit te bieden, is het cruciaal dat zorgprofessionals hun eigen rol hierin kennen, maar ook weten dat zij hiervoor kunnen doorverwijzen naar een geestelijke verzorger (GV'er). Dit document geeft u hier meer informatie over.

Zingeving in de huisartsenpraktijk

Zingeving maakt deel uit van de context waarbinnen lichamelijke en psychische klachten begrepen kunnen worden. Dit omdat het positief samenhangt met lichamelijke en psychische gezondheid, kwaliteit van leven en een gezonde leefstijl. Aandacht voor zingeving is een uitdrukking van de kernwaarde 'persoonsgerichte' zorg. De huisarts en/of praktijkondersteuner kunnen 1) een vraag rond zingeving signaleren, 2) daar aandacht aan besteden, 3) begeleiding bieden bij herstel van klachten waarbij zingeving een rol speelt en 4) zo nodig verwijzen naar of samenwerken met een geestelijk verzorger, specialist op het gebied van zingevingsvragen. Lees meer hierover in deze samenvatting van onderzoek naar zingeving in de huisartsenpraktijk.

Meerwaarde van een GV'er voor de huisartsenpraktijk

Het inzetten van een geestelijk verzorger, bijvoorbeeld via individuele consulten, groepsgesprekken of Patz/MDO, levert verschillende voordelen op:

- **Verbeterde patiëntenzorg**: Huisartsen kunnen patiënten met levens- en zingevingsvragen doorverwijzen naar GV'ers, die getraind zijn in het bieden van ondersteuning bij levensvragen, verlieservaringen en existentiële problemen. Dit ontlast huisartsen en verhoogt de zorgkwaliteit.
- **Minder druk bij de POH-GGZ en huisarts**: Door patiënten met niet-acute geestelijke problemen naar GV te verwijzen, wordt de druk bij de POH-GGZ en huisarts verminderd, wat wachttijden en kosten bespaart. GV kan bijdragen aan het voorkomen van onnodige GGZ-behandelingen.
- **Efficiëntere tijdsbesteding voor huisartsen**: Met GV kunnen patiënten begeleid worden in vraagstukken waar huisartsen zelf vaak geen tijd of specifieke opleiding voor hebben, zoals existentiële angst of rouwverwerking. Dit geeft huisartsen ruimte voor medische zorg.

De ultieme uitkomst voor de huisarts bij het inzetten van geestelijke verzorgers is het verlichten van de werkdruk. De huisarts kan zich richten op de medische zorg, terwijl de geestelijke verzorger de emotionele en spirituele behoeften van de patiënt oppakt. Dit versterkt de samenwerking in het zorgnetwerk en draagt bij aan een betere werkbalans voor de huisarts, terwijl het tegelijkertijd zorgt voor meer tevreden patiënten.

Verwijzen naar geestelijke verzorging

U kunt contact opnemen met een geestelijk verzorger wanneer iemand worstelt met vragen of problemen op de volgende gebieden:

1. Zingeving
2. Verlies van regie of controle, empowerment
3. Verbondenheid en isolement
4. Omgaan met moeilijke situaties (coping)
5. Balans in het leven en het maken van keuzes
6. Religieuze of spirituele overtuigingen en rituelen

Geestelijke verzorging is geen therapie, maar een manier om patiënten te helpen bij het vinden van rust en betekenis. Psychologie is gericht op het behandelen van psychische klachten, zoals depressie of angst, met behulp van wetenschappelijke methoden en therapieën. Het verschil ligt dus in de focus: geestelijke verzorging gaat over spirituele ondersteuning, terwijl psychologie zich richt op mentale gezondheid en behandelingen.

Meer informatie over geestelijke verzorging in Rotterdam en omstreken vindt u hier.

Financiering

Gesprekken met de geestelijk verzorger worden vergoed. Er is landelijk geen bindende afspraak over het aantal consulten welke een geestelijk verzorger maximaal mag verlenen per aanvraag. Als richtlijn kan 3 tot 5 consulten per cliënt worden aangehouden. Er is momenteel geen structurele financiële ondersteuning (kamerhuur) om een geestelijk verzorger in de huisartsenpraktijk te hebben.

In Rotterdam geldt een ruimer beleid dan in andere steden in Nederland, waarbij het mogelijk is om alle patiënten door te verwijzen naar geestelijke verzorging, ongeacht leeftijd of zorgbehoefte. Dit wordt gefaciliteerd door een lokale subsidie die geestelijke verzorging voor

een breder scala aan patiënten toegankelijk maakt. Deze subsidie zorgt ervoor dat meer mensen in Rotterdam kunnen profiteren van de waardevolle ondersteuning die geestelijke verzorgers bieden bij levens- en zingevingsvragen en coping met zorg- of levensomstandigheden. De overheid stelt tot 1 januari 2027 subsidie beschikbaar om de geestelijke verzorging thuis te verbeteren (Rijksoverheid, 2024).

De overheid financiert geestelijke verzorging voor een oudere wanneer zijn of haar vraag past binnen een wettelijke aanspraak. De wet die financiering van geestelijke verzorging mogelijk maakt is:

- Zvw: Huisartsen hebben over het algemeen patiënten die onder de Zvw vallen. De Zvw kent mogelijkheden voor begeleiding bij de verwerking en het omgaan met ziekte en behandeling. Deze begeleiding dient altijd onlosmakelijk onderdeel van de behandeling te zijn.
- Sinds 2019 wordt geestelijke verzorging thuis mogelijk gemaakt via een subsidieregeling van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS). Deze regeling biedt kosteloze gesprekken voor:
    - Mensen van 50 jaar en ouder.
    - Palliatieve patiënten en hun naasten.
    - Mensen met een ernstig ziek kind en hun naasten (Palliaweb, 2024)
- Er is nog steeds een gebrek aan structurele financiering voor bijvoorbeeld de integratie van geestelijk verzorgers in huisartsenpraktijken. Veel initiatieven zijn afhankelijk van tijdelijke subsidies of innovatieve fondsen, zoals die van ZonMw.

Ondersteuning van de wijkcoördinator

De wijkcoördinator van Rijnmond Dokters kan ondersteuning bieden:

- **Informatieoverdracht en afstemming**: De coördinator kan helpen bij het ontwikkelen van een sociale kaart en zorgen voor regelmatige evaluatie van de samenwerking tussen huisartsen, GV'ers en andere partners zoals welzijnsorganisaties en de GGZ.
- **Verbinding met wijknetwerken**: De wijkcoördinator kan, door nauwe samenwerking met wijkteams en welzijnsorganisaties, bijdragen aan het vinden van de juiste zorgopties voor complexe casussen. Hoewel de wijkcoördinator zelf niet verantwoordelijk is voor het doorverwijzen van patiënten, ondersteunt deze rol de huisarts in het maken van gerichte keuzes voor verdere zorg, vooral wanneer een casus complex is en er meerdere instanties betrokken zijn.

De wijkcoördinator kan geen directe afspraken maken over de beschikbaarheid van geestelijke verzorgers. Het gebrek aan middelen bij het Centrum voor Levensvragen beperkt op dit moment de mogelijkheid om geestelijke verzorgers aan elke huisartspraktijk te koppelen.